

УДК 340.1+342.5+7

Кириченко Олександр Анатолійович –

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри права факультету економіки і права,
Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика

Oleksandr A. Kirichenko –

Doctor of juridical sciences, Professor,
Head of the Department of Law,
Faculty of Economics and Law
of Philip Orlyk International Classical University
(2 Kotelnikova Street, Nikolayev, Ukraine, 54003)
alankir23@ukr.net <https://orcid.org/0000-0002-8748-6431>

Сутність інноваційного розуміння базисних юридичних властивостей (значень) права, гіперзавдань і гіпероб'єктів юриспруденції, гіпернапрямків юридичної діяльності, форм політичних режимів і механізму передачі влади від виборців суб'єктам владних повноважень

Представлено у розвитку розроблене автором та іншими представниками наукової школи професора Аланкіра інноваційне розуміння трьох базисних властивостей (значень) права як дистанційного нормативного способу управління волею соціосуб'єктів, як однієї з базисних категорій правового статусу соціосуб'єктів та як суммативної категорії, що об'єднує все розроблене в державі правове регулювання. Звернуто увагу на сутність інноваційного розуміння базисних гіперзавдань та гіпероб'єктів юриспруденції. Детально викладене інноваційне розуміння гіпернапрямків юридичної діяльності у вигляді правотворчої (законотворчої, підзаконотворчої), правозастосовчої, антиделіктної, юриднаукової та юридосвітянської діяльності. Розглянуто інноваційне розуміння політичних режимів держави та механізму передачі влади від виборців до суб'єктів владних повноважень і деяких інших тісно пов'язаних із викладеними положеннями інновацій представників вказаної наукової школи юриспруденції.

Ключові слова: базисні юридичні властивості (значення) права; базисні гіперзавдання і гіпероб'єкти юриспруденції; базисні гіпернапрямки юридичної діяльності; демократія; квазідемократія; демонкратія; механізм передачі влади від виборців до суб'єктів владних повноважень.

O.A. Kirichenko Essence of Innovative Understanding of Basic Hypertasks and Hyperobjects of Jurisprudence and Hyperdirections of Juridical Activity, Forms of Political Regimes and the Mechanism of Transferring of Power from Voters to Subjects of Authoritative Authorities

The innovative understanding of the three basic properties (meanings) of law as a remote normative method of managing the will of sociosubjects, as one of the basic categories of the legal status of sociosubjects and as a summative category, that unites all legal regulation developed in the state, developed by the author and other representatives of the scientific school of Professor Alankir, is presented.

It is emphasized, that law is the most effective, rational and high-quality, as well as the only possible and mandatory basic remote normative method of managing the will of sociosubjects in a legal state of developed humanism in comparison with the norms of morality, the norms of religion and the norms of political expediency.

Attention is drawn to the essence of an innovative understanding of basic hypertasks, and above all, such basic main hypertasks as : a) develop and implement the most effective (with the best result), rational (with the lowest costs) and high-quality (in the absence of legal lapses, and/or contradictions and/or collisions, etc. in legal regulation) legal regulation of necessary aspects of social life, which should be dealt with by such a specialty of jurisprudence as Lawlogy (the study of law or the development and application of legal regulation) instead of traditional Lawadeptness; b) to develop and apply the most effective, rational and high-quality means

of overcoming violations of the specified legal regulation (means of overcoming offenses), as well as the maximum possible restoration of the legal status (rights, freedoms, obligations, interests) of the victim (means of restoring the legal status of the victim) and the inevitable attraction of the offender to the appropriate type and nature and degree of severity of legal liability (means of legal liability of the offender), which should become the task of such a specialty of jurisprudence as Antidelictology (the study of means of overcoming offenses, restoring the legal status of the victim and the juridical liability of the offender) instead of traditional Law Enforcement activities.

It is emphasized, that in this sense, the basic main hyperobjects of jurisprudence are law or all legal regulation developed in the state, as well as means of overcoming offenses, restoring the legal status of the victim and the juridical liability of the offender.

The innovative understanding of the hyperdirections of juridical activity in the form of law-making (legislative, sub-legislative), law-enforcement, antidelictal, juridical scientific and juridical educational activities is set out in detail.

The innovative understanding of the political regimes of the state and the mechanism of transferring of power from voters to subjects of authoritative authorities and some other innovations of representatives of the specified scientific school of jurisprudence, closely related to the stated provisions, are considered.

Keywords: *the juridical properties (meanings) of law; the basic hypertasks and hyperobjects of jurisprudence; the basic hyperdirections of juridical activity; the democracy; the quasi-democracy; the demonocracy; the mechanism of transfer of power from voters to subjects of authoritative powers.*

Постановка проблеми. Розбудова правової держави власне розвинутого гуманізму неможлива без набуття всіма без винятку суб'єктами держави і, тим більше суб'єктами владних повноважень, у контексті вимог як ст. 1 Конституції України, що ще 28 червня 1996 р. проголосили українську державу правовою [18], так і Національної програми правової освіти населення, що зобов'язали всі державні інституції безперервно надавати та удосконалювати належну юридичну освіту всіх громадян на протязі всього їхнього життя [23].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тому цілком логічними і зрозумілими виглядають намагання автора та інших представників наукової школи професора Аланкіра розробити відповідну доктринальну, проектне законодавчу та іншу прикладну основу для реальної розбудови і подальшого зміцнення правової держави розвинутого гуманізму, розпочавши цей процес ще фактично з 2001 р. [2, с. 217-226; та ін.] і надто широко представши свої інноваційні наукові досягнення вже у 2013 р. [3; та ін.], де також вже було представлено й інноваційне розуміння трьох базисних юридичних властивостей (значень) права, гіперзавдань та гіпероб'єктів юриспруденції, гіпернапрямків юридичної діяльності і політичних режимів держави та механізму передачі влади від виборців до суб'єктів владних повноважень [3, с. 3-8; 6, с. 162-163; 7, с. 55-56,

113-116; 167-169; 8, с. 48-51, 224-227; 9, с. 4-11, 14-15; та ін.].

Невирішені раніше проблеми. У той же час вказані дуже актуальні інноваційні положення, що на цей час, з урахуванням понад десятирічної надто широкої наукової та іншої їх апробації [3, с. 3-8; та ін.], уперто залишаються поза увагою вітчизняної і закордонної юридичної спільноти, хоча вже давно мали б складати у силу цитованих положень Основного закону та Національної програми юридичної освіти населення [19; 23] основу належної базисної доктринальної компетентності не лише базисної освіти юриста, а й супутньої юридичної освіти випускника шкільного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Метою статті є продовження фахової наукової апробації обґрунтованих і поступово розвинутих автором та іншими представниками наукової школи професора Аланкіра одного з останніх варіантів інноваційного розуміння трьох базисних юридичних властивостей (значень) права, гіперзавдань та гіпероб'єктів юриспруденції, гіпернапрямків юридичної діяльності і політичних режимів держави та механізму передачі влади від виборців до суб'єктів владних повноважень з тим, щоб нарешті започаткувати широку коректну наукову дискусію з розробки загально визнаного варіанту представлення і впровадження цих інноваційних положень, у першу чергу, у вітчизняну і

міжнародну освітянську діяльність, без чого неможливо розбудувати правову державу власне розвинутого гуманізму.

Виклад основного матеріалу.

Доктринальні основи юриспруденції складає ціла низка розроблених автором та іншими представниками наукової школи професора Аланкіра інноваційних підходів, з яких найбільшу питому вагу займає інноваційне розуміння трьох базисних юридичних властивостей (значень) права, базисних гіперзавдань і гіпероб'єктів юриспруденції, базисних гіпернапрямків юридичної діяльності і політичних режимів держави та механізму передачі влади від виборців до суб'єктів владних повноважень [11, с. 150-153; 12, с. 24-34; 13, с. 36-46; 14, с. 54-67; та ін.], що більш правильно презентувати таким чином.

За одним із останніх запропонованих автором варіантів новітньої доктрини трьох базисних юридичних властивостей (значень) права як наріжної категорії юриспруденції [3; 6, с. 39-40; 7, с. 8; 8, с. 8; 10, с. 7-9; 12, с. 7-10; 13, с. 53-55; 14, с. 6-7; та ін.] розрізняється :

1. Право як один із дистанційних нормативних способів управління волею соціосуб'єктів (регулювання суспільних відносин та управління державою), що у порівнянні з іншими такого роду способами - нормами моралі, релігії і політичної доцільності, є найбільш ефективним, раціональним та якісним.

2. Право як одна із базисних складових категорій (поряд зі свободою, обов'язком та інтересом) правового статусу соціосуб'єктів фізичних осіб, юридичних осіб, держави та міждержавних установ як суммативних утворень, що складаються з фізичних та юридичних осіб відповідно держави чи міждержавної установи).

3. Право як суммативна категорія, що об'єднує все розроблене та інше існуюче в державі правове регулювання [12, с. 7; 13, с. 3; 14, с. 6].

Якщо звернути увагу на першу базисну властивість права, яка, врешті решт, є найбільш ефективним, раціональним та якісним нормативним способом управління волею соціосуб'єктів, що, зокрема, непрямо закріплено у ст. 1 та ч. 1 ст. 8 Конституції України у частині проголошення української держави власне як

правової та визнання і дії у цій державі принципу верховенства права [19], то доцільно акцентувати увагу й на те, що цей статус напряду визначає й життєздатність і фактичну наявність інших базисних статусів української держави за вказаною нормою її Основного закону як ще й суверенної, незалежної, демократичної та соціальної, що не можуть бути втрачені у власне правовій державі [15, с. 27], особливо правової держави розвинутого гуманізму.

Зокрема, в демократичній державі всі рішення, а тим більше зміна конституційного ладу, мають бути прийняті більшістю голосів виборців або їхніми представниками в тих чи інших органах державної влади [15, с. 27].

І так звані «інститути громадянського суспільства» ніяк не можуть підміняти чи будь-яким чином зумовлювати прийняття такого роду рішень, як це обґрунтовано на сайті МЮ України в так званих теоретико-методологічних і нормо-проектних аспектах інститутів громадянського суспільства та інституту громадських організацій в Україні, основуючись на закріпленому у ч. 1 ст. 15 Конституції України положенні про необхідність ґрунтувати українське суспільне життя на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності [1; 19].

Політичну, економічну та ідеологічну багатоманітність суспільного життя в Україні мають враховувати при прийнятті рішень суб'єкти владних повноважень, які представляють більшість виборців і лише в тій мірі, в якій це не зашкодить найбільш ефективному, раціональному та якісному виконанню положень їх передвиборчої програми [15, с. 27-28].

Більш того, правова регламентація і власне техніка процедури реалізації деяких з так званих «інститутів громадянського суспільства» розроблені таким чином, щоб ними могли скористатися лише окремі найбільш підготовлені особи [15, с. 28]. У цьому, зокрема, можна переконатися за наступною розробленою автором найбільш ефективною послідовністю проходження даної процедури щодо петиції «Щодо приведення прожиткового мінімуму для прокурорів у відповідність до законодавства» для того, щоб спробувати реально усунути хоча б одне із багатьох цинічних порушень ч. 2 ст. 3, ч. 1 ст. 8, ч. 3 ст. 22, ч. 1 ст. 58 Конституції України [19] у частині принизливого відношення

держави з усіх без винятку антиделіктних органів лише до прокуратури, базисний розмір для розрахунку заробітної плати співробітників якої на протязі останніх п'яти років на 500 гривень менше за всіх інших без винятку подібного роду антиделіктних органів [29-32], що, судячи за збігом за часом, і, скоріше за все, є якоюсь однією із таємних цілей так званої «Стратегії розвитку прокуратури на 2021-2023 роки» [42] щодо цілеспрямованих систематичних знущань над колишнім найпотужнішим базисним антиделіктним органом зі зміцнення законності¹ та відповідних страждань тих суб'єктів владних повноважень, які відносилися та й досі відносяться, до невинуватих правопорушників-

¹ А прокуратуру у правовій державі розвинутого гуманізму зовсім логічно та обгрунтоване має чекати не лише повернення їй природних повноважень зі здійсненням нагляду за точним, одноманітним і неухильним дотриманням правових актів всіма соціосуб'єктами, що фактично здійснювалися даним державним органом аж до 12 липня 2001 р. [16, с. 37; 27], а й викладене автором у цілій низці публікацій докорінне реформування [12, с. 59-77; 13, с. 9-31; 14, с. 52-66; 16, с. 35-37; та ін.], коли інститут президента держави як президентатура та органи прокуратури мають набути статус наглядової гіпергілки державної влади за здійсненням вказаного нагляду за точним, одноманітним і неухильним дотриманням законів та інших правових актів з боку суб'єктів владних повноважень інших гілок державної влади (правотворчої, антиделіктної, правозастосовчої) і всіх інших соціосуб'єктів, а також за найбільш ефективним, раціональним та якісним виконанням суб'єктами владних повноважень базисного конституційного обов'язку держави із пізнання, визнання, забезпечення і неухильного дотримання правового статусу всіх співвітчизників, оперативного попередження порушення їх правового статусу, максимально повним його відновленням та за неухильним притягненням винних до відповідного виду, характеру і ступеня тяжкості юридичної відповідальності [16, с. 37].

² Наприклад, для підтримання петиції зі зрівняння правового статусу у частині бази нарахування заробітної плати для співробітників органів прокуратури та всіх інших існуючих антиделіктних органів треба пройти на відповідному сайті наступні кроки: 1. Зайдіть на сайт ВР за посиланням... 2. Натисніть на петицію «Щодо приведення прожиткового мінімуму для прокурорів у відповідність до законодавства». 3. Натисніть у лівому нижньому куту після опису тексту петиції позицію - Переглянути/підписати -. 4. Натисніть у верхньому правому куті під колом про стан підпису петиції на позицію - Для підписання петиції необхідно авторизуватись -. 5. В позиції - Аутентифікація - натиснути позицію – реєстрація -. 6. Відповісти повно на всі питання реєстрації і в правому нижньому куті натиснути - Створити

рецидивістів, про що може свідчити хоча б існуюча дуже ускладнена процедура підписання тих чи інших петицій «громадянського суспільства».²

Сутність першої базисної властивості (значення) права розкриває розроблена автором новітня доктрина сутності і ступеневого видового поділу способів управління волею соціосуб'єктів [6, с. 40-41; 7, с. 8-9; 8, с. 81; 10, с. 7-12; та ін.], що зводиться до наступного поділу:

1. Способи безпосереднього управління волею соціосуб'єктів: 1.1. Аудиторні та інші заняття з тими, хто навчається. 1.2. Оперативні та інші наради в юридичних особах. 1.3. Загальні та

обліковий запис -. 7. В позиції - Підтвердіть створення облікового запису - введіть латинські букви та цифри і натисніть на позицію - Створити -. Звертайте увагу, які Вам букви пропонуються – прописні чи рядкові. 8. У позиції – Введіть код активації – Введіть код, який Вам буде надісланий на телефон, що вказаний у Вашому обліковому записі. 9. В позиції – Створення облікового запису завершено – виконайте все, що рекомендується там нижче. 10. На електронній пошті, що була вказана у Вашому обліковому записі, перевірте дані облікового запису, переписіть пароль, який тепер буде у Вас постійним для входу на сайт ВР, натисніть нижче позицію - Підтвердити створення облікового запису -. 11. Виконати знову вказані вище рекомендації за пунктами 1, 2, 3, 4 і 5 і Ви вийдете на позицію – Аутентифікація –. Введіть електронну адресу, вказану у Вашому обліковому записі та пароль, що був отриманий Вами щойно по електронній пошті в останній позиції Вашого облікового запису і натиснути на позицію – Підтвердити -. 12. В позиції - Інформація щодо петиції – натисніть внизу кола зі станом підпису петиції позицію – Підписати -. 13. В позиції - Підпис чекає на підтвердження - подивіться знову на свою електронну пошту і там вже натисніть на позицію – Підтвердити підпис петиції -. 14. Після цього поверніться на останню сторінку сайту ВР, де вже з'явиться позиція – Петиція підтримана – і Ваше прізвище має з'явитися першим у списку осіб, які підписали петицію, що розташований внизу даної сторінки сайту ВР. ... Як бачимо, для успішного проходження всієї даної процедури вимагається неабияку зацікавленість та відповідна кваліфікація, чого не мають так звані «пересічні громадяни» так званого громадянського суспільства, які й презентують основну частину українських та й будь-яких інших виборців, а також як показали результати фактичного підпису даної петиції – навіть самі прокурори. Адже ж чисельність власне прокурорів за вимогами ч. 1 ст. 14 закону «Про прокуратуру» не може сягати більше 10 тисяч [39] і тому для позитивного результату підпису даної петиції достатньо було б підпису всього кожного другого прокурора чи іншого співробітника органів прокуратури !!! [15, с. 28-29]

інші збори колективів юридичних осіб.
1.4. Театри та інші безпосередні виступи перед аудиторією та ін. 1.5. Мітинги, ходи та інші публічні зібрання населення.

2. Способи дистанційного управління волею соціосуб'єктів :

2.1. Нормативні : 2.1.1. Норми моралі.
2.1.2. Норми релігії. 2.1.3. Норми права (матеріалізована форма влади народу).
2.2.4. Норми політичної доцільності.

2.2. Позанормативні : 2.2.1. Різні засоби масмедіа, в т.ч. Інтернет. 2.2.2. Книги та інша друкована продукція тощо.

Найбільш ефективним, раціональним, якісним і, як показав увесь попередній суспільний розвиток, єдине можливим способом дистанційного керування волею соціосуб'єктів в гуманістичній державі є нормативний, тобто усне або письмове установлення : 1. Умов, при яких має бути реалізовано певне правило поведінки соціосуб'єктів (гіпотеза). 2. Власне таких правил поведінки соціосуб'єктів (диспозиція). 3. Негативних наслідків у вигляді певного державного примусу, які повинні настати для соціосуб'єктів, якщо дане правило не буде виконане в повному обсязі (санкція) [6, с. 40; 7, с. 9; 8, с. 81; 11, с. 8; та ін.].

Виходячи з викладеного, не буде зайвим підкреслити й семантичну неспроможність словосполучення «нормативно-правове регулювання» та інших похідних термінів. Правове регулювання (як і будь-яке інше нормативне) не може існувати поза межами норми. В силу цього в акценті уваги на нормативності права немає необхідності [6, с. 40; 7, с. 9; 8, с. 81; 10, с. 8].

До цих пір норми права або правове регулювання залишаються одним з найбільш ефективних, раціональних та якісних регуляторів суспільних відносин в гуманістичному суспільстві або дистанційного нормативного способу управління волею соціосуб'єктів, який тільки і може привести до реального панування принципу «сила закону» або «сила влади виборців держави чи регіону» [7, с. 9; 8, с. 81; 10, с. 8].

В той же час інші дистанційні нормативні (мораль, релігія, політична доцільність) і дистанційні позанормативні способи керування волею соціосуб'єктів покликані затвердити реалізацію принципу «закон сили» або «закон

меншини», тобто коли рішення в суспільстві приймаються на основі волевиявлення фактично меншості виборців та/або «закон неусвідомленої більшості», тобто коли такого роду рішення, хоч і приймаються на основі волевиявлення більшості виборців, але неусвідомлене, коли виборці, голосуючі, не розуміють, за що саме практично голосують [6, с. 41-42; 7, с. 9; 8, с. 82; 10, с. 8], тобто у формі квазідемократії чи навіть демократії, про що більш детально мова йде у дійсній науковій публікації далі.

Норми моралі і норми релігії в певній мірі можуть сприяти реалізації й принципу «сила закону», але вони порівняно із нормами права в будь-якому випадку є менш ефективними, раціональними та якісними способами дистанційного керування волею соціосуб'єктів - способами регулювання суспільних відносин та державного управління. Виконання норм моралі підтримується лише засудженням оточуючих, а виконання норм релігії - спірним в контексті доведеності і перспективним (лежачим за межами реального життя кожної конкретної людини) божественним контролем [6, с. 42; 7, с. 9-10; 8, с. 82; 10, с. 8-9].

Покарання за порушення норм моралі і права може бути призначено невдовзі після вчинення правопорушення, а за порушення норм релігії - лише після смерті людини. Останнє є основною відмінною ознакою розмежування цих нормативних способів дистанційного керування волею соціосуб'єктів, що, в першу чергу, і визначає недосконалість релігійних норм в такій якості [133, с. 42; 135, с. 10; 143, с. 82; 158, с. 9].

Більш того, і норми моралі, і норми релігії відрізняються плюралізмом, тобто в державі одночасно функціонують різні моральні норми і різні релігії та сектантські рухи і у силу цього також не можуть розповсюджувати свою дію на всіх громадян держави [15, с. 31].

Можуть бути названі й інші істотні недоліки норм моралі та релігії як способу регулювання суспільних відносин. Наприклад, у протигагу гіпотези, що бог створив людину і все інше живе на планеті Земля, закономірно виникає питання, а хто ж тоді створив самого бога ? [24, с. 40]; та ін.

І дане запитання доводить цілковиту обґрунтованість єдине можливого пояснення поза розумним сумнівом появи всього живого на планеті Земля лише внаслідок самоорганізації

матерії, що «обіймає усі форми її існування, а основні принципи розвитку включають як універсальні закономірності, так і специфічні особливості їх реалізації у біосистемах» [24, с. 443].

Проте і викладеного видається зовсім достатнім для того, щоб найбільш повно підсумкове виділити наступні базисні істотні такого роду недоліки норм моралі та релігії у порівнянні з нормами права :

1. Норм моралі : 1.1. Регіональність норм моралі, що розповсюджують свою дію лише на певний регіон держави. 1.2. Пліуралізм норм моралі, тобто одночасне існування у певному регіоні декількох прошарків норм моралі. 1.3. Негативні наслідки порушення норм моралі проявляються лише в осудженні оточуючих, що не є дієвим.

2. Норм релігії : 2.1. Норми релігії поширюють свою дію лише на віруючих. 2.2. Норми релігії відрізняються пліуралізмом, тобто одночасною дією в державі норм багатьох релігій та сектантських рухів. 2.3. Покарання за порушення норм релігії наступає після смерті людини. 2.4. Релігія, принаймні християнська, дозволяє покаяння самого релігійнопорушника, що нібито знімає з нього покарання за допущений гріх після його смерті [10, с. 9].

В даний час поширений і такий спосіб регулювання суспільних відносин, як «норми політичної доцільності», що не дуже відрізняється від управління волею інших суб'єктів нормами «життя за поняттями» і має бути повернуто (разом із системою неюридичних наук із загальною назвою «державне управління») в «лоно» юриспруденції та в правове поле. Протівне неминує призводить до адміністративного свавілля і до становлення антипода правової держави, а, значить, і до вчинення особливо тяжкого злочину - до порушення статей 1 і 8 Конституції України, які проголосили українську державу правовою та визнали дію принципу верховенства права [6, с. 42-43; 7, с. 11; 8, с. 82; 10, с. 9; 19].

³ Особливо посаду президента країни, який у відповідності із вимогами ч. 2 ст. 102 Конституції України [19], є єдиним зі всіх інших суб'єктів владних повноважень чи відповідних державних органів, хто в кінцевому підсумку несе відповідальність за дотримання Основного закону, у першу чергу, вимог ч. 2 ст. 3 Конституції України [19] у частині утвердження та забезпечення правового статусу всіх співвітчизників (але не правового статусу меншості

У даному відношенні не треба забувати й про Національну програму правової освіти населення, згідно абз. 3 розд. II якої, надання правової освіти має здійснюватися в усіх дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладах і закладах післядипломної освіти [23], що презентує собою систему фактично супутньої, а не базисної юридичної освіти населення. Але у контексті зайняття вищих державних посад мова повинна йти власне про базову вищу юридичну освіту. Така освіти, краще за все, щоб була другою після набуття претендентом на вищу державну посаду першої базової вищої освіти за будь-яким чи відповідним напрямком базисних виробництв матеріальних благ (товарів, послуг) [10, с. 10-11].

У цьому зв'язку іноді хочеться запитати тих, хто не має першої чи другої базової вищої юридичної освіти рівня магістра (спеціаліста) і зі всіх ніг претягає зайняти вказані посади : ³ А чому б Вам не попрацювати хірургом ? Якщо за такою дивною логікою для здійснення чисто юридичної діяльності, принаймні, президента держави і парламентарів, не вимагається наявності базової юридичної освіти. Навіщо тоді базова медична освіта і ще за спеціалізацією «хірургія» тому, хто робить хірургічні операції ? І т. п. [10, с. 11].

У цьому відношенні виникає здивування, коли особи з історичною освітою, яка не є виробничою і тісно пов'язаною з нею обслуговуючою освітою, якою є, зокрема, економічна, фінансова, технічна, медична та ін., або системноутворюючою освітою, якою є юридична освіта, займали і замають досі різні посади в органах державного управління та місцевого самоврядування [10, с. 11] і, навіть, міністрів [15, с. 33].

Вища історична освіта є освітою для, наприклад, вчителя історії загальноосвітньої школи, принаймні, директора загальноосвітньої школи (ким може стати вчитель будь-якої шкільної спеціальності), викладача із історичних навчальних дисциплін у ВНЗ (ректора ВНЗ, ким також може стати викладач будь-якої вузівської

виборців за рахунок відповідного порушення правового статусу більшості виборців), а також посади депутатів парламенту, де рівень юридичності відповідних видів державної діяльності є максимальним. І реалізувати його найбільш ефективно, раціонально та якісно без базової юридичної освіти неможливо [10, с. 11].

спеціальності зі стажем не менше десяти років за цим напрямком) та ін., або хоча б для міністра освіти і науки (ким також аналогічно може стати ректор ВНЗ, який виріс з викладача будь-якої вузівської спеціальності), але ніяк не для міністра чи керівника відомства будь-якого іншого напрямку [10, с. 11].

Зараз у такому ж сенсі не є ні виробничою чи обслуговуючою, ні системноутворюючою освітою так зване «державне управління», яка, по суті, є сумішшю історичної та політологічної освіти, коли перша аналогічно музиці, спорту, мистецтву та ін. може задовольнити лише розважальні потреби особи, а друга за межами юриспруденції й взагалі являє собою ні що інше, ніж суцільну «бовтологію», яка надто далека від системноутворюючих знань (тобто знань, необхідних для належного упорядкування суспільних відносин) та компетентностей особи, яка має здійснюватися державне управління та місцеве самоврядування [10, с. 11-12].

Без наведення у державному управлінні відповідного порядку з належними компетентностями тих, хто здійснює державне управління та місцеве самоврядування, сподіватися на компетентне виконання державою та її державними органами головного обов'язку держави за ч. 2 ст. 3 Конституції України з утвердження та забезпечення прав та свобод людини [19], а, говорячи про більш професійний підхід до визначення сутності базисного конституційного обов'язку держави - з найбільш ефективного, раціонального та якісного пізнання, визнання, забезпечення і дотримання та оперативного і максимально повного відновлення правового статусу

соціосуб'єктів й годі сподіватися [10, с. 12]. Таким чином право є найбільш ефективним, раціональним та якісним, а також єдине можливим та обов'язковим в правовій державі розвинутого гуманізму базисним дистанційним нормативним способом управління волею соціосуб'єктів у порівнянні із нормами моралі, нормами релігії та нормами політичної доцільності.

У даному аспекті доцільно звернути увагу і на те, що спільними зусиллями автора та інших представників наукової школи юриспруденції професора Аланкіра розроблені інноваційні редакції тринадцяти статей Конституційного кодексу України (так само будь-якої держави світу)⁴ в частині найбільш ефективного, раціонального та якісного пізнання, визнання, забезпечення і дотримання правового статусу фізичних осіб та інших соціосуб'єктів, оперативного попередження порушення даного правового статусу і в разі порушення максимально повного його відновлення [10, с. 237-283; 11, с. 162-180; 12, с. 8-9; 13, с. 54; 14, с. 68-84; та ін.]. І тому була запропонована й редакції статей даного кодексу, що таким чином розкривають сутність другого базисного значення права :

Стаття II «Сутність і перелік базисних складових категорій правового статусу соціосуб'єктів»:⁵

«Правовий статус соціосуб'єктів складається з таких базисних категорій, як :

1. Право, що являє собою можливість певного соціосуб'єкта скористатися конкретним позитивним результатом суспільного розвитку, коли негативний результат суспільного розвитку

⁴ Конституційний кодекс всім без винятку країнам світу ще тільки належить розробити на основі їх Основних законів і вельми великої кількості так званих «конституційних» («органічних») законів, якими з вітчизняних законів, зокрема, є наступні: Про Вищий антикорупційний суд [25]; Про Вищу раду правосуддя [26]; Про Державне бюро розслідувань [28]; Про Державну кримінально-виконавчу службу [34]; Про Кабінет міністрів України [35]; Про національну поліцію [37]; Про освіту [38]; Про прокуратуру [39]; Про судоустрій і статус суддів [40] та ін., що, має з'явитися замість Конституції України [19] і всієї системи конституційних (органічних) законів [12, с. 7-8; 13, с. 53; 14, с. 6], коли поряд з цим мають бути ще й така антиделіктна процедурна юридична наука, як Конституційне судочинство, та такий кодекс, як Кодекс конституційного судочинства, замість процедурних закону

«Про Конституційний суд України» [36] і Кодексу адміністративного судочинства України [220], а також Регламенту Конституційного суду України [12, с. 7-8; 13, с. 53; 14, с. 6; 41].

⁵ Викладені у даній статті базисні складові правового статусу соціосуб'єктів (фізичних осіб; юридичних осіб; держави як суммативного утворення фізичних та юридичних осіб; міждержавних установ як суммативних утворень фізичних та юридичних осіб різних держав) більш правильно розмістити в контексті пояснення базисних категорій та понять Конституційного кодексу будь-якої держави світу [10, с. 238; 11, с. 162; 12, с. 9; 13, с. 54; 14, с. 68].

може стати такою можливістю тільки за наявності Національної програми з повного викорінення цього негативного результату або, принаймні, з максимально можливої мінімізації його рівня⁶ [10, с. 238; 11, с. 162-163].

2. Свобода - за наявності акценту уваги на альтернативності і на безперешкодності вибору перерахованими соціосуб'єктами такої можливості [158, с. 239; 168, с. 163; 169, с. 8].

3. Обов'язок, тобто необхідність виконати соціосуб'єктом певний встановлений державою припис, що підтримується безпосереднім (прямим) та/чи делегованим державним примусом [169, с. 9].

4. Інтерес, тобто можливість соціосуб'єкта використовувати в своїх цілях таке право, свободу та/чи обов'язок іншого соціосуб'єкта» [158, с. 239; 168, с. 163; 169, с. 9; 170, с. 54; 171, с. 68].

Сутність третьої базисної властивості (значення) права як суммативної категорії, що об'єднує все розроблене в державі правове регулювання, проявляється у наявності такої внутрішньої системи права, як: а) галузь (моногоалузь, полігалузь, субгалузь) права; б) інститут (моноінститут, поліінститут, субінститут) права; в) норма права, а також гіпотеза, диспозиція та санкція норми права [143, с. 12; 158, с. 12; 169, с. 9; 170, с. 54; 171, с. 7].

Необхідність виділення в якості окремої, у даному випадку, найменшої, складової частини системи права - гіпотези, диспозиції та санкції норми права, викликана тим, що іноді диспозиція у загальному вигляді викладається в одному правовому акті, а деталізація диспозиції за кваліфікуючими чи іншими ознаками представлена в іншому більш спеціальному для даної ситуації правовому акті, що породжує

появу бланкетних правових норм, а якщо така деталізація міститься в іншій частині норми чи в іншій нормі одного і того ж правового акту; або, коли гіпотеза та диспозиція викладаються в одному правовому акті, а санкція в іншому правовому акті, та ін. – відсильних норм права [7, с. 21; 8, с. 12; 10, с. 12; 12, с. 9; 13, с. 55; 14, с. 7].

Найбільшої значущості набуває така базисна складова частина системи права, як галузь права, що є найвищим рівнем спеціалізації норм права і тому виглядає, м'яко кажучи, непрофесійним існуючий загальноновизнаний підхід із найменування власне галузей права – Конституційне право, Адміністративне право України, Кримінальне право України та ін., тоді як фактично все це є галузі права, а не власне право. Недоліки існуючого найменування тих юридичних наук, завданням яких є розробка правового регулювання тієї чи іншої сторони суспільної діяльності, правом, а не галуззю права не вичерпуються [7, с. 21-22; 8, с. 12; 10, с. 12-13; 11, с. 9; 12, с. 55; 13, с. 7].

Підсумовуючи викладене, доцільно звернути особливу увагу, що й журналістська галузь права має бути власне відповідною галуззю правового регулювання, а не правом, що ще раз підкреслимо за третім базисним значенням (властивістю) права як наріжної категорії юриспруденції є суммативною категорією, що й поєднує всі такого роду галузі правового регулювання [12, с. 9-10; 13, с. 55; 14, с. 7].

Цілеспрямоване дослідження представниками наукової школи юриспруденції професора Аланкіра сутності базисних гіперзавдань та гіпероб'єктів юриспруденції та базисних гіпернапрямків юридичної діяльності бере початок з 2001 р. у контексті формування

⁶ Прикладом легітимного негативного результату суспільного розвитку, що підлягає невідкладному викоріненню на основі відповідної Національної програми у відповідності із хоча б вимогами ч.1 та ч.2 ст.3 Конституції України у контексті проголошення життя та здоров'я людини найвищою соціальною цінністю та головного обов'язку держави утвердити і забезпечити перш за все вказані найвищі соціальності цінності та й всі інші без винятку права і свободи людини [19], є паління, особливо жіноче (що неминує створює передумови, навіть за умови припинення паління протягом вагітності та грудного годування немовлята, для народження і наступного розвитку дитини із певними відхиленнями від норми), а максимально можливої мінімізації рівня легітимного існування негативного суспільного розвитку –

виробництво та вживання наркотиків, що має бути знижене за будь-яких підстав до межі лише виключно медикаментозного їх вживання з метою полегшення страждань неминує вмираючої людини. Хоча зараз і даний негативний результат суспільного розвитку може бути викорінений повністю за умов застосування за вказаних умов так званої «машини смерті» або «машини милосердя» - введення в умовах безперервного відеозапису та іншого державного контролю самим безнадійне хворим за допомогою спеціального пристрою такої суміші речовин, внаслідок чого він просто «засипає» і таким чином швидко та безболісно вмирає [21].

предмету всіх юридичних наук [2, с. 218; та ін.], що дуже скоро набуло у контексті кожної з названих базисних категорій юриспруденції вже достатньо стрункого вигляду відповідної новітньої доктрини юриспруденції, стали піддаватися надто широкій науковій апробації, у т. ч. й на різних веб-сайтах [3, с. 3-4, 6-7; 5, с. 9-13; 6, с. 30; 17, с. 4-5; та ін.].

Взявши за основу одну із останніх варіацій запропонованої новітньої доктрини сутності і видового поділу базисних гіперзавдань юриспруденції [4; 6, с. 30; 8, с. 113-114; 9, с. 4-5; 12, с. 10-11; 13, с. 55-56; 14, с. 8-9; та ін.], інноваційне розуміння базисних гіперзавдань юриспруденції автор пропонує представити у розвитку вже таким чином :

1. Базисні основні гіперзавдання :

1.1. Розробити і реалізувати найбільш ефективне (з найкращим результатом), раціональне (з найменшими витратами) та якісне (за відсутності у правовому регулюванні юридичних ляпсусів,⁷ «білих плям» та/чи суперечностей та/або колізій тощо) правове врегулювання необхідних сторін суспільного життя, тобто право за третім базисним значенням як суммативної категорії, що об'єднує все розроблене в державі правове регулювання, чим має займатися така спеціальність юриспруденції,

⁷ Наприклад, у п. 1 ч. 1 ст. 91 «Обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні» КПК України прямо вказано : «у кримінальному провадженні підлягають доказуванню : 1) подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення)» [20]. Але за загальноовизнаним підходом навіть у традиційній теорії юриспруденції юридичні факти поділяються за вольовим критерієм на діяння та події і останні «визначаються як обставини, настання яких не залежить від волі та свідомості людини», що, по суті, складає лише шкільну юридичну компетентність учня 9-го класу загальноосвітньої школи [22, с. 40-41], а не те, що осіб із дипломом про вищу юридичну освіту та парламентарів !!! І якщо кримінальне правопорушення є власне подією, а не діянням, то за яких саме підстав переслідуваний притягається до карально-виховної міри антикримінальної відповідальності !!!??? І такого роду юридичних ляпсусів в українському законодавстві чимало. Інший яскравий приклад юридичного ляпсусу також міститься в КПК України, коли згідно п. 19 ч. 1 ст. 3 «Визначення основних термінів Кодексу» КПК України до сторони обвинувачення в т. ч. віднесені «слідчий, дізнавач, керівник органу досудового розслідування, керівник органу дізнання, прокурор» [20]. А у відповідності з вимогами ч. 2 ст. 9 «Законність» даного кодексу, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий

як Правологія (вчення про право чи про розробку і застосування правового регулювання) замість традиційного Правознавства [15, с. 36-37].

1.2. Розробити і застосувати найбільш ефективні, раціональні та якісні засоби як подолання порушень вказаного правового регулювання (засоби подолання правопорушень), так й максимально можливого відновлення правового статусу (прав, свобод, обов'язків, інтересів) потерпілого (засоби відновлення правового статусу потерпілого) та неминучого притягнення правопорушника до належного виду і характеру та ступеня суворості юридичної відповідальності (засоби юридичної відповідальності правопорушника), що має стати завданням вже такої спеціальності юриспруденції, як Антиделіктологія (вчення про засоби подолання правопорушень та відновлення правового статусу потерпілого) замість традиційної Правоохоронної діяльності [15, с. 37].

2. Базисні супутні гіперзавдання, що здійснюються з метою забезпечення найбільш ефективної, раціональної та якісної реалізації базисних основних гіперзавдань юриспруденції, і проявляються у :

2.1. Виявленні та вирішенні шляхом проведення відповідних наукових досліджень

зобов'язані всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень [20]. Незважаючи на те, що в останньому з переліків чомусь відповідним законом пропущені дізнавач та керівник органу дізнання, всі суб'єкти владних повноважень обох переліків чомусь одночасно мають бути стороною обвинувачення та допомагати стороні захисту в виявленні обставин «... що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, пом'якшують його покарання» [20]. А сторона захисту подібної допомоги стороні обвинувачення не зобов'язана надавати, про що, зокрема, прямо вказано в абз. 2 ч. 6 ст. 290 «Відкриття матеріалів іншій стороні» КПК України - сторона захисту має право не надавати прокурору доступ до будь-яких матеріалів, які можуть бути використані прокурором на підтвердження винуватості обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення [20]. І такого роду відвертих юридичних ляпсусів та інших проявів професійної просто таки деградації у даному та інших кодексах і правових актах чимало [11, с. 280-281; 12, с. 10-11; 13, с. 56; 14, с. 8; та ін.].

проблем здійснення прикладних і наукового напрямків юридичної діяльності.

2.2. Вузівській підготовці і перепідготовці юристів, які мають виконувати перераховані базисні основні і супутні гіперзавдання юриспруденції.

2.3. Встановленні наявності обставин, характеру і послідовності виконання вказаних базисних гіперзавдань юриспруденції та інших базисних категорій даної науки у минулому [7, с. 103; 12, с. 11; 13, с. 56; 14, с. 9; 15, с. 37].

Власне викладені базисні основні гіперзавдання і стали основою для класифікації юридичних наук – на підставі їхніх базисних основних гіперзавдань [15, с. 37].

Доцільно підкреслити і те, що власне перше і друге базисні основні гіперзавдання юриспруденції дозволили Ю.О. Ланцедовій побачити й відповідну базисну закономірність поділу всіх існуючих і перспективних юридичних наук на певні гіпергрупи:

1. Регулятивні юридичні науки, поміж яких і знаходиться журналістська галузь права, що покликані виконувати власне перше базисне основне гіперзавдання юриспруденції.
2. Антиделіктні юридичні науки, призначення яких полягає вже у виконанні другого базисного основного гіперзавдання юриспруденції.
3. Теоретичні юридичні науки, що мають розробити та постійно удосконалювати філософські, психологічні, соціологічні, політологічні, педагогічні, філологічні, власне теоретичні та інші теоретичні основи для найбільш ефективною, раціональною та якісною реалізації базисних як основних, так й супутніх гіперзавдань юриспруденції [12, с. 11; 13, с. 57; 14, с. 9].

Більш того, виходячи власне з цих базисних основних гіперзавдань юриспруденції, автор запропонував інноваційне розуміння базисних основних гіпероб'єктів юриспруденції [3, с. 6; 7, с. 102; 9, с. 12; 12, с. 11-12; 13, с. 57; 14, с. 9; та ін.], сутність якої у розвитку полягає в існуванні наступного поділу такого роду гіпероб'єктів:

1. Право чи все розроблене в державі правове регулювання, ще раз підкреслимо, в межах такої спеціальності юриспруденції, як Правологія (вчення про право чи про розробку і застосування правового регулювання) замість традиційного Правознавства.

2. Засоби подолання правопорушень, відновлення правового статусу потерпілого та юридичної відповідальності правопорушника – такої спеціальності юриспруденції, як Антиделіктологія (вчення про засоби подолання правопорушень, відновлення правового статусу потерпілого та юридичної відповідальності правопорушника) замість традиційної Правоохоронної діяльності [15, с. 38].

Держава, зокрема хоча б лише за назвою такої традиційної теоретичної юридичної науки, як Теорія держави і права [43; та ін.], та низка інших традиційних об'єктів юриспруденції, приміром, різні сторони особистості (психіка, соціальний чи політичний статус та ін.), також є об'єктами юриспруденції, проте в якості не базисних, а інших, що можуть презентувати певний аспект суспільних відносин, врегульованих правом (правовідносин) і здійснюваних людиною [4; 6, с. 114; 9, с. 6; 12, с. 12; 13, с. 57; 14, с. 10].

Звідси випливає необхідність принципового удосконалення сутності, завдань та інших основ майже всіх існуючих юридичних наук, що побудовані лише на одному з об'єктів – на праві. Наприклад, філософія права, що вже має трансформуватися у філософію юриспруденції із розробки і реалізації відповідного філософської основи для виконання власне обох базисних основних гіперзавдань юриспруденції – як розробити і реалізувати найбільш ефективно, раціонально та якісно правове регулювання необхідних сторін суспільного життя, так й розробити і застосувати найбільш ефективно, раціонально та якісні засоби подолання правопорушень [4; 6, с. 114; 9, с. 6; 12, с. 12; 13, с. 57; 14, с. 10].

Аналогічним чином має бути удосконалена й політологія права чи правова політологія у напрямку політології юриспруденції, соціологія права – соціології юриспруденції, теорія держави і права [43; та ін.] – теоретичній юриспруденції та політології юриспруденції, а існуючий вітчизняний науково-дослідний інститут юриспруденції «Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України» має бути перейменований в Національну науково-дослідну академію юриспруденції [4; 6, с. 115; 12, с. 12; 13, с. 57-58; 14, с. 10].

Основою на викладених інноваційних положеннях, автор запропонував інноваційне розуміння базисних гіпернапрямків юридичної діяльності [6, с. 115; 9, с. 6-7; 12, с. 13; 13, с. 58; 14, с. 11; та ін.], удосконалений варіант викладу якої має таку редакцію :

1. Розробка, зміна та скасування правових актів (правотворчість), що, у свою чергу, поділяється на законотворчість і підзаконотворчість, що знаходиться в межах правології як однієї з базисних спеціальностей юриспруденції.

2. Реалізація розробленого правового регулювання та прийняття, зміна і скасування на його основі індивідуальних правових актів (правозастосування), що також знаходиться в межах правології.

3. Розробка і застосування засобів подолання правопорушень та відновлення правового статусу потерпілого, що є вже антиделіктною діяльністю, що знаходиться в межах вже антиделіктології.

4. Здійснення з метою найбільш ефективного, раціонального та якісного проведення кожного з названих базисних напрямків юридичної діяльності наукових досліджень (юриднаукотворчість).

5. Підготовка та перепідготовка юристів, тобто фахівців, основним завданням яких є здійснення того чи іншого базисного та іншого напрямку юридичної діяльності, а також надання супутньої юридичної освіти неюристам⁸ (юридосвіта) [12, с. 12; 13, с. 58; 14, с. 11; 15, с. 40].

Таким чином, на сьогодні вже остаточно сформувалися на підставі наявних і надто широко оприлюднених [15, с. 432-920] понад 300 інновацій наукової школи юриспруденції професора Аланкіра як доктринальної, проектної законодавчої та іншої прикладної основи розбудови будь-якої держави світу як власне правової держави гуманізму [3; 6; 11, с. 218, 322-667; 12; 13; 14; 15 с. 40-41; та ін.], такі базисні спеціальності юриспруденції :

⁸ В т.ч. й представникам різних спеціальностей, спеціалізацій і субспеціалізацій Журналістської чи Медіа галузі права та/або медіабезпеки [15, с. 40].

⁹ Розміщення поміж часткових спеціальностей антиделіктології й прокурорської діяльності, як це було зроблено у всіх попередніх авторських виданнях [15, с. 41; та ін.], вбачається помилковим: президентатура і

1. Правологія - вчення про розробку і застосування правового регулювання [спеціаліст - праволог, діяльність – правологічна : правотворча (законотворча, підзаконотворча) і правозастосовча (юрконсультаційна, нотаріальна, пенсійна, правореєстраційна та ін.)].

2. Антиделіктологія - вчення про розробку і застосування засобів подолання правопорушень, відновлення правового статусу потерпілого і неминучого притягнення правопорушника до відповідного виду і характеру та належного ступеня суворості юридичної відповідальності [спеціаліст – антиделіктолог, діяльність – антиделіктна (судова, переслідувальна, адвокатська, слідча, ординативна, експертна, виконавча та ін.⁹)].

З урахуванням викладеного доцільно акцентувати увагу на тому, що наданий згідно вимог ст.75 Конституції України парламенту статус єдиного законодавчого органу [19] є юридично некомпетентним та таким, що суперечить положенням ч.2 ст.5 Конституції України, згідно яким єдиним джерелом влади в нашій державі є народ, який реалізує її, в т.ч. й безпосередньо [19].

У відповідності ж з вимогами ст.69 Конституції України народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії [19], межі легітимності яких чітко визначені автором на підставі системного правового дослідження та відповідної розробки інноваційної редакції статті V «Межі правомірності і трирівневий механізм реалізації конкурентного правового статусу різних соціосуб'єктів» перспективного Конституційного кодексу України, а рівно будь-якої іншої країни світу [15, с. 41].

З викладеного має бути зроблений висновок про те, що прийняті шляхом виборів та референдуму рішення фактично не народом, а виборцями, поміж яких немає таких представників народу, як неповнолітні, неосудні

прокуратура є своєюрідною наглядовою гіпергілкою державної влади, а не антиделіктним органом, система власне яких, у першу чергу, суд, публічнотура, адвокатура, слідчотура, ординатура, експертнотура та виконавчотура, мають виступати в якості базисних і найбільш ефективних, раціональних та якісних помічників у здійсненні вказаної наглядової гіпергілки державної влади.

та деякі інші категорії осіб,¹⁰ є рівня закону і тому лише виборці є єдиним законотворчим органом, тоді як парламент, приймаючи як закони, так й підзаконні правові акти у вигляді постанов, звернень, декларацій тощо, та у будь-якому випадку – локальні підзаконні правові акти як власне юридичної установи, фактично є єдиним в державі правотворчим органом [6, с. 116; 7, с. 50-51; 12, с. 14; 13, с. 59; 14, с. 10], тоді як усі інші державні органи та посадові особи: президента держави, голова уряду, уряд, міністри, і закінчуючи керівником будь-якої низової юридичної особи, є вже правологами як суб'єкти базисної, корпоративної чи локальної підзаконотворчої діяльності [4; 6, с. 118; 7, с. 51; 9, с. 9; 12, с. 13; 13, с. 59; 14, с. 10].

Тісно пов'язане із викладеними положеннями й наступне розроблене автором інноваційне розуміння політичних режимів держави [6, с. 162-163; 7, с. 55-56; 8, с. 224-225; 9, с. 14-15], згідно якого виділяється наступне:

1. Теоретична модель політичних режимів держави:

1.1. Демократія, коли рішення в суспільстві або в локальних колективах приймаються усвідомлено більшістю виборців, мінімально 50% плюс ще хоча б один голос, що можливо лише при досить високій політичній зрілості виборців [7, с. 55-56; 8, с. 224; 9, с. 14-15].

1.2. Квазідемократія - якщо рішення в суспільстві, хоча і приймаються більшою частиною його виборців, але не усвідомлено, тобто коли виборці фактично не розуміють, за яке саме рішення, досягнення якої саме мети вони голосують [7, с. 56; 8, с. 225; 9, с. 15].

1.3. Демократія, що походить вже від слів «demon + kratos» - влада зла, насильства, в кінцевому рахунку меншості виборців держави, коли рішення в суспільстві практично приймаються меншістю виборців [7, с. 56; 8, с. 225; 9, с. 15].

2. Практична модель політичних режимів держави:

2.1. *Політико-правова гуманістична еліта*, яка реально приймає всі рішення в державі

від імені Народу і практично в інтересах більшості Народу [7, с. 56; 8, с. 225; 9, с. 15].

2.2. *Політико-правова егоїстична еліта*, яка іноді формально приймає всі рішення в державі від імені Народу, але в інтересах фактично меншості Народу [7, с. 56; 8, с. 225; 9, с. 15].

Практична реалізація викладеної інновації юриспруденції здійснюється шляхом розробленого автором [6, с. 167-169; 7, с. 52-53; 8, с. 225-227; 9, с. 9-11; та ін.] наступного інноваційного розуміння механізму передачі влади від виборців держави у цілому чи її окремих адміністративно-територіальних одиниць до суб'єктів владних повноважень:

1. Безпосередня демократія (безпосередня влада): 1.1. Загальнодержавна безпосередня демократія (загальнодержавна первинна влада): 1.1.1. Загальнодержавний референдум. 1.1.2. Загальнодержавні вибори. 1.2. Регіональна безпосередня демократія (регіональна первинна влада): 1.2.1. Регіональний референдум. 1.2.2. Регіональні вибори. 1.3. Локальна безпосередня демократія (загальні збори колективу юридичної особи з прийняттям рішення за допомогою таємного голосування та ін.) [6, с. 167; 7, с. 52; 8, с. 226; 9, с. 10].

2. Представницька демократія (вторинна влада):

2.1. Поліпредставницька демократія (полівторинна влада): 2.1.1. Загальнодержавна поліпредставницька демократія (загальнодержавна полівторинна влада): 2.1.1.1. Перший рівень (парламент в цілому). 2.1.1.2. Другий рівень (президія парламенту, друга палата парламенту) [6, с. 167; 7, с. 52; 8, с. 226; 9, с. 10]. 2.1.2. Регіональна поліпредставницька демократія (регіональна полівторинна влада): 2.1.2.1. Перший рівень (сесія місцевих рад, законодавчих зборів та ін.) [6, с. 167; 7, с. 52-53; 8, с. 226; 9, с. 10]. 2.1.2.2. Другий рівень (виконком, президія, інше постійне представництво місцевих рад, законодавчих зборів та ін.) [7, с. 53; 9, с. 11]. 2.1.3. Локальна поліпредставницька демократія: 2.1.3.1. Перший рівень (збори

¹⁰ Наприклад, обґрунтовано з числа виборців виключати й осіб, які засуджені хоча б до позбавлення волі. Адже ж відверто алогічно надавати такого роду державну владу тим, хто порушив відповідне правове регулювання і як

наслідок й правовий статус того чи іншого соціосуб'єкта настільки, що був засуджений до позбавлення волі та ще не виправився і відбуває відповідне покарання [9, с. 15-16].

представників колективу юридичної особи).
 2.1.3.2. Другий рівень (президія, інше постійне представництво загальних зборів чи зборів представників юридичної особи) [6, с. 167; 7, с. 53; 8, с. 226; 9, с. 11].

2.2. Монопредставницька демократія (моновторинна влада):
 2.2.1. Загальнодержавна монопредставницька демократія або загальнодержавна моновторинна влада (президент держави, який очолює президентатуру; або прем'єр-міністр чи інша найвища посадова особа держави, яка обирається всіма виборцями держави).
 2.2.2. Регіональна монопредставницька демократія або регіональна моновторинна влада (губернатор, який очолює губернатору чи обласну президентатуру; глава регіону, інший виборний вищий керівник регіону).
 2.2.3. Локальна монопредставницька демократія або локальна моновторинна влада (виборний керівник юридичної особи) [6, с. 168; 7, с. 53; 8, с. 226; 9, с. 11].

3. Делегована демократія (третинна влада):
 3.1. Загальнодержавна делегована демократія (загальнодержавна третинна влада):
 3.1.1. Уряд.
 3.1.2. Прем'єр-міністр.
 3.1.3. Керівники міністерств, відомств і комітетів.
 3.2. Регіональна делегована демократія або регіональна третинна влада (керівники, співробітники регіональних

юридичних осіб).
 3.3. Локальна делегована демократія чи локальна третинна влада (керівники і співробітники низових юридичних осіб) [6, с. 168-169; 7, с. 53; 8, с. 227; 9, с. 11].

Висновки. Викладений авторський варіант інноваційного розуміння трьох базисних юридичних властивостей (значень) права, гіперзавдань та гіпероб'єктів юриспруденції, гіпернапрямків юридичної діяльності і політичних режимів держави та механізму передачі влади від виборців до суб'єктів владних повноважень, що на цей час, з урахуванням понад десятирічної надто широкої наукової та іншої апробації цих положень [3, с. 3-8; та ін.], фактично має складає основу базисної доктринальної компетентності не лише базисної освіти юриста, а й супутньої юридичної освіти будь-якого школяра, не претендує на завершеність і складає лише належну доктринальну, проектну законодавчу та іншу прикладну основу для започаткування широкої коректної наукової дискусії з розробки загально визнаного варіанту його представлення і впровадження у вітчизняну і міжнародну освітянську діяльність, без чого неможливо розбудувати правову державу власне розвинутого гуманізму.

Список використаних джерел:

1. Інститути громадянського суспільства та інститут громадських організацій в Україні: теоретико-методологічні та нормопроектні аспекти. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_20126.
2. Кириченко О.А., Дерев'янкін С.Л. Предмет і система юридичних наук. *Актуальні проблеми діяльності ОВС по попередженню, розкриттю та розслідуванню злочинів. Частина II. Проблеми розкриття та розслідування злочинів у сучасних умовах*: матеріали міжнар. наук.-практ. конфер., 19-20 жовтня 2000 р. Одеса : НД РВВ ОІВС, 2000. С. 217-226.
3. Кириченко А.А. Сто десять лучших доктрин и концепций научной школы профессора Аланкира (приглашение к дискуссии): научный доклад / под науч. ред. А.А. Кириченко. 54 489 слов. Европейская научная лига юристов. Киев: ЕНЛЮ «Consensus omnium», 2013. 160 с. URL: http://consensusomnium.com/ru/reports_ru/#.
4. Кириченко А. А. Новая доктрина базисных задач юриспруденции и исторической науки. URL: <http://blog-experts.com/novaya-doktrina-bazisnyx-zadach-yurisprudencii-i-istoricheskoy-nauki/> 2014-11-29 – Доктрины.
5. Кириченко О.А. Курс лекцій із сучасних проблем юриспруденції / за наук. ред. О.А. Кириченка. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 144 с. URL: <http://dspace.chmnu.edu.ua/bit-stream/123456789/232/1>.

6. Кириченко А.А. Гипердоклад о более двухстах пятидесяти лучших доктринах и концепциях юриспруденции научной школы профессора Аланкира: коллективная монография / под науч. ред. А.А. Кириченко. 2-е изд. Николаев: Ник. нац. ун-т им. В.А. Сухомлинского, 2015. 1008 с.
7. Кириченко О. А., Тунтула О. С. Курс лекцій зі спецкурсу «Базисні доктрини та концепції юриспруденції»: навч. посібник. 2-ге вид. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. 180 с.
8. Кириченко О.А., Тунтула О.С. Курс інноваційних лекцій з навчальної дисципліни «Теорія держави і права»: навч. посібник. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. 272 с.
9. Кириченко О.А., Тунтула О.С. Інноваційне розуміння механізму передачі влади від виборців до суб'єктів владних повноважень та властивостей цих повноважень. Лекція № 2. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Правознавство»: навч. посібник. Київ: Видавець Назаров О. А., 2019. 96 с.
10. Кириченко О.А., Тунтула О.С. Інноваційне розуміння забезпечення, дотримання та відновлення за Основним законом правового статусу різних видів соціосуб'єктів. Лекція № 1. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Конституційне право зарубіжних країн»: навч. посібник. Київ: Видавець Назаров О. А., 2019. 304 с.
11. Кириченко А.А., Ланцедова Ю.А. Антикоррупционная парадигма: системное правовое исследование: монография / под ред. А. А. Кириченко. Киев: Издатель Назаров О. А., 2020. 668 с.
12. Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С. Інновації юриспруденції і законодавства в фармацевтичній діяльності: монографія. Варшава: RS Global Sp.z O.O., 2020. 97 с. URL: <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/30>.
13. Кириченко О.А., Ланцедова Ю.О., Тунтула О.С. Інновації юриспруденції та законності у сфері транспорту і транспортних технологій: монографія. Варшава: RS Global Sp.z O.O., 2021. 95 с. URL: <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/37>.
14. Кириченко О.А., Тунтула О.С., Ткач Ю.Д. Інновації юриспруденції в забезпеченні журналістської галузі права та медіабезпеки : монографія. Варшава: RS Global Sp.z O.O., 2021. 98 с. URL: <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/40>.
15. Кириченко О.А., Базові інновації антиделіктного судочинства: монографія. 2-ге видання. Київ: Видавець Назаров О. А., 2025. 2980 с.
16. Кириченко О.А. Докорінне реформування президентатури, прокуратури, публічнотури і всієї іншої системи антиделіктних органів як основи розбудови правової держави гуманізму в контексті мегагенезису еволюції цивілізації людства. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 131. С. 33-48. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/02/kirichenko_131.pdf.
17. Кириченко Ю.А., Огородник А.П., Ткач Ю.Д. Теорология и частные проблемы юриспруденции: приглашение к дискуссии / под ред. А. А. Кириченко. Ивано-Франковск: Плай, 2003. 40 с.
18. Кодекс адміністративного судочинства України: закон України від 6 липня 2005 р., № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2005, № 35-36, № 37, ст. 446, із змінами, згідно із законом України № 3533-IX від 11 квітня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
19. Конституція України: закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141, із змінами, згідно із законом № 27-IX від 3 вересня 2019 р., ВВР, 2019, № 38, ст. 160. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
20. Кримінальний процесуальний кодекс України: закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*, 2013. № 9-10, ст. 88, із змінами згідно із законом № 4074-IX від 20 листопада 2024 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
21. Мисник Л. Жизнь, посвященная смерти: история Джека Кеворкяна. 90 лет назад родился Доктор Смерть. 26 мая 2018, 16:41. Общество. URL: <https://www.gazeta.ru/social/2018/05/15/11752273.shtml>.
22. Наровлянський О.Д. Основи правознавства: підручник для 9-го класу. Київ: Грамота, 2017. 182 с. URL: https://file.4book.org/images/shcoolbook_ua/9/9_p_n_2017.pdf.
23. Національна програма правової освіти населення. Затв. Указом Президента України від 18 жовтня 2001 р., № 992/2001. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/992/2001>.

24. Огінова І.О., Пахомов О.Є. Теорія еволюції (системний розвиток життя на Землі): підручник. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2011. 540 с.
25. Про Вищий антикорупційний суд: закон України від 7 червня 2018 р., № 2447-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2018, № 24, ст. 212, зі змінами згідно закону від 8 жовтня 2024 р., № 3996-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>.
26. Про Вищу раду правосуддя: закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 7-8, ст. 50, зі змінами згідно закону України від 22 лютий 2024 р., № 3588-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.
27. Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру»: закон України від 12 липня 2001 р. № 2663-III. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, № 44, ст. 233. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2663-14/ed20010726#Text>.
28. Про Державне бюро розслідувань: закон України від 12 листопада 2015 р., № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016, № 6, ст. 55. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/aws/show/794-19>.
29. Про державний бюджет України на 2021 рік: закон України від 15 грудня 2020 р., № 1082-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2021, № 16, ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#top>.
30. Про державний бюджет України на 2022 рік: закон України від 2 грудня 2021 р., № 1928-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2022, № 3, ст. 12, зі змінами згідно закону України № 2849-IX від 13 грудня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#top>.
31. Про державний бюджет України на 2023 рік: закон України від 3 листопада 2022 р., № 2710-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>.
32. Про державний бюджет України на 2024 рік : закон України від 9 листопада 2023 р., № 3460-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-IX#Text>.
33. Про державний бюджет України на 2025 рік: закон України від 19 листопада 2024 р., № 4059-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-IX#Text>.
34. Про Державну кримінально-виконавчу службу: закон України від 23 червня 2005 р. № 2713-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2005, № 30, ст. 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>.
35. Про Кабінет Міністрів України: закон України від 27 лютого 2014 р., № 794-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014, № 13, ст. 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>.
36. Про Конституційний Суд України: закон України від 13 липня 2017 р., № 2136-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 35, ст. 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.
37. Про національну поліцію: закон України від 2 липня 2015 р., № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 40-41, ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
38. Про освіту: закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n370>.
39. Про прокуратуру: закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 2-3, ст. 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
40. Про судоустрій і статус суддів: закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016, № 31, ст. 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
41. Регламент Конституційного Суду України. Затв. постановою Конституційного Суду України від 22 лютого 2018 р., № 1-пс/2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18#Text>.
42. Стратегія розвитку прокуратури на 2021-2023 роки. Затв. наказом Генерального прокурора від 16 жовтня 2020 р., № 489. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategiya-rozvitku-prokuraturi-na-2021-2023-roki>.
43. Тополевський Р.Б., Федіна Н.В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

References:

1. Instytuty hromadianskoho suspilstva ta instytut hromadskykh orhanizatsii v Ukraini: teoretyko-metodolohichni ta normoproektni aspekty. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_20126.
2. Kyrychenko O.A., Derev'iankin S.L. Predmet i systema yurydychnykh nauk. Aktualni problemy diialnosti OVS po poperedzhenniu, rozkryttiu ta rozsliduvanniu zlochyniv. Chastyna II. *Problemy rozkryttia ta rozsliduvannia zlochyniv u suchasnykh umovakh*: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konfer., 19-20 zhovtnia 2000 r. Odesa : ND RVV OIVS, 2000. S. 217-226.
3. Kyrychenko A.A. Sto desiat luchshykh doktryn y kontseptsyi nauchnoi shkoli professora Alankyra (pryhlashenye k dyskussyy): nauchnii doklad / pod nauch. red. A.A. Kyrychenko. 54 489 slov. Evropeiskaia nauchnaia lyha yurystov. Kyev: ENLIU "Consensus omnium", 2013. 160 s. URL: http://consensusomnium.com/ru/reports_ru/#.
4. Kyrychenko A. A. Novaia doktryna bazysnykh zadach yurysprudentsyy y ystorycheskoi nauky. URL: <http://blog-experts.com/novaya-doktrina-bazisnyx-zadach-yurisprudencii-i-istoricheskoy-nauki/> 2014-11-29 – Doktryni.
5. Kyrychenko O.A. Kurs lektsii iz suchasnykh problem yurysprudentsii / za nauk. red. O.A. Kyrychenka. Mykolaiv: Vyd-vo ChDU im. Petra Mohyly, 2014. 144 s. URL: <http://dspace.chmnu.edu.ua/bitstream/123456789/232/1>.
6. Kyrychenko A.A. Hyperdoklad o bolee dvukhstakh piatydesiaty luchshykh doktrynakh y kontseptsyiakh yurysprudentsyy nauchnoi shkoli professora Alankyra: kollektivnaia monohrafiya / pod nauch. red. A.A. Kyrychenko. 2-e yzd. Nykolaev: Nyk. nats. un-t ym. V.A. Sukhomlynskoho, 2015. 1008 s.
7. Kyrychenko O. A., Tuntula O. S. Kurs lektsii zi spetskursu "Bazysni doktryny ta kontseptsii yurysprudentsii": navch. posibnyk. 2-he vyd. Mykolaiv: MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho, 2016. 180 s.
8. Kyrychenko O.A., Tuntula O.S. Kurs innovatsiinykh lektsii z navchalnoi dystsypliny "Teoriia derzhavy i prava": navch. posibnyk. Mykolaiv: MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho, 2017. 272 s.
9. Kyrychenko O.A., Tuntula O.S. Innovatsiine rozuminnia mekhanizmu peredachi vlady vid vybortsiv do sub'ektiv vladnykh povnovazhen ta vlastyvostei tsykh povnovazhen. Lektsiia № 2. Kurs lektsii z navchalnoi dystsypliny "Pravoznavstvo": navch. posibnyk. Kyiv: Vydavets Nazarov O. A., 2019. 96 s.
10. Kyrychenko O.A., Tuntula O.S. Innovatsiine rozuminnia zabezpechennia, dotrymannia ta vidnovlennia za Osnovnym zakonom pravovoho statusu riznykh vydiv sotsiosub'ektiv. Lektsiia № 1. Kurs lektsii z navchalnoi dystsypliny "Konstytutsiine pravo zarubizhnykh krain": navch. posibnyk. Kyiv: Vydavets Nazarov O. A., 2019. 304 s.
11. Kyrychenko A.A., Lantsedova Yu.A. Antykorruptsyonnaia paradyhma: systemnoe pravovoe yssledovanye: monohrafiya / pod red. A. A. Kyrychenko. Kyev: Yzdatel Nazarov O. A., 2020. 668 s.
12. Kyrychenko O. A., Lantsedova Yu. O., Tuntula O. S. Innovatsii yurysprudentsii i zakonodavstva v farmatsevtichnii diialnosti: monohrafiia. Varshava: RS Global Sp.z O.O., 2020. 97 s. URL: <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/30>.
13. Kyrychenko O.A., Lantsedova Yu.O., Tuntula O.S. Innovatsii yurysprudentsii ta zakonnosti u sferi transportu i transportnykh tekhnolohii: monohrafiia. Varshava: RS Global Sp.z O.O., 2021. 95 s. URL: <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/37>.
14. Kyrychenko O.A., Tuntula O.S., Tkach Yu.D. Innovatsii yurysprudentsii v zabezpechenni zhurnalistskoi haluzi prava ta mediabezpeky : monohrafiia. Varshava: RS Global Sp.z O.O., 2021. 98 s. URL: <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/40>.
15. Kyrychenko O.A., Bazovi innovatsii antydeliktneho sudochnystva: monohrafiia. 2-he vydannia. Kyiv: Vydavets Nazarov O. A., 2025. 2980 s.
16. Kyrychenko O.A. Dokorinne reformuvannia prezydentatury, prokuratury, publichnotury i vsiiei inshoi systemy antydeliktnykh orhaniv yak osnovy rozbudovy pravovoi derzhavy humanizmu v konteksti mehahenezysu evoliutsii tsyvilizatsii liudstva. *Zhurnal skhidnoevropeiskoho prava*. 2025. № 131. S. 33-48. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/02/kirichenko_131.pdf.
17. Kyrychenko Yu.A., Ohorodnyk A.P., Tkach Yu.D. Teorolohiya y chastnie problemi yurysprudentsyy: pryhlashenye k dyskussyy / pod red. A. A. Kyrychenko. Yvano-Frankovsk: Plai, 2003. 40 s.

18. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: zakon Ukrainy vid 6 lypnia 2005 r., № 2747-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 2005, № 35-36, № 37, st. 446, iz zminamy, zghidno iz zakonom Ukrainy № 3533-IX vid 11 kvitnia 2024 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

19. Konstytutsiia Ukrainy: zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 1996, № 30, st. 141, iz zminamy, zghidno iz zakonom № 27-IX vid 3 veresnia 2019 r., VVR, 2019, № 38, st. 160. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.

20. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: zakon Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 r. № 4651-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2013. № 9-10, st. 88, zi zminamy zghidno iz zakonom № 4074-IX vid 20 lystopada 2024 r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

21. Mysnyk L. Zhyzn, posviashchennaia smerty: ystoriia Dzheka Kevorkiana. 90 let nazad rodylsia Doktor Smert. 26 maia 2018, 16:41. Obschestvo. URL: <https://www.gazeta.ru/social/2018/05/15/11752273.shtml>.

22. Narovlianskyi O.D. Osnovy pravoznavstva: pidruchnyk dlia 9-ho klasu. Kyiv: Hramota, 2017. 182 s. URL: https://file.4book.org/images/shcoolbook_ua/9/9_p_n_2017.pdf.

23. Natsionalna prohrama pravovoi osvity naselennia. Zatv. Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 18 zhovtnia 2001 r., № 992/2001. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/992/2001>.

24. Ohinova I.O., Pakhomov O.Ye. Teoriia evoliutsii (systemnyi rozvytok zhyttia na Zemli): pidruchnyk. Dnipropetrovsk: Vyd-vo Dnipropetr. un-tu, 2011. 540 s.

25. Pro Vyshchy antykoruptsiinyi sud: zakon Ukrainy vid 7 chervnia 2018 r., № 2447-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2018, № 24, st. 212, zi zminamy zghidno zakonu vid 8 zhovtnia 2024 r., № 3996-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>.

26. Pro Vyshchu radu pravosuddia: zakon Ukrainy vid 21 hrudnia 2016 r. № 1798-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2017, № 7-8, st. 50, zi zminamy zghidno zakonu Ukrainy vid 22 liutyi 2024 r., № 3588-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.

27. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy “Pro prokuraturu”: zakon Ukrainy vid 12 lypnia 2001 r. № 2663-III. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 2001, № 44, st. 233. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2663-14/ed20010726#Text>.

28. Pro Derzhavne biuro rozsliduvan: zakon Ukrainy vid 12 lystopada 2015 r., № 794-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2016, № 6, st. 55. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/794-19>.

29. Pro derzhavnyi biudzhnet Ukrainy na 2021 rik: zakon Ukrainy vid 15 hrudnia 2020 r., № 1082-IX. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2021, № 16, st. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#top>.

30. Pro derzhavnyi biudzhnet Ukrainy na 2022 rik: zakon Ukrainy vid 2 hrudnia 2021 r., № 1928-IX. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2022, № 3, st. 12, zi zminamy zghidno zakonu Ukrainy № 2849-IX vid 13 hrudnia 2022 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#top>.

31. Pro derzhavnyi biudzhnet Ukrainy na 2023 rik: zakon Ukrainy vid 3 lystopada 2022 r., № 2710-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>.

32. Pro derzhavnyi biudzhnet Ukrainy na 2024 rik : zakon Ukrainy vid 9 lystopada 2023 r., № 3460-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-IX#Text>.

33. Pro derzhavnyi biudzhnet Ukrainy na 2025 rik: zakon Ukrainy vid 19 lystopada 2024 r., № 4059-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-IX#Text>.

34. Pro Derzhavnu kryminalno-vykonavchu sluzhbu: zakon Ukrainy vid 23 chervnia 2005 r. № 2713-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 2005, № 30, st. 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>.

35. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy: zakon Ukrainy vid 27 liutoho 2014 r., № 794-VII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2014, № 13, st. 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>.

36. Pro Konstytutsiinyi Sud Ukrainy: zakon Ukrainy vid 13 lypnia 2017 r., № 2136-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2017, № 35, st. 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.

37. Pro natsionalnu politsiiu: zakon Ukrainy vid 2 lypnia 2015 r., № 580-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2015, № 40-41, st. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

38. Pro osvitu: zakon Ukrainy vid 5 veresnia 2017 r. № 2145-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2017, № 38-39, st. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n370>.
39. Pro prokuraturu: zakon Ukrainy vid 14 zhovtnia 2014 r. № 1697-VII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2015, № 2-3, st. 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
40. Pro sudoustrii i status suddiv: zakon Ukrainy vid 2 chervnia 2016 r. № 1402-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)*, 2016, № 31, st. 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
41. Rehlament Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy. Zatv. postanovoioi Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 22 liutoho 2018 r., № 1-ps/2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18#Text>.
42. Stratehiiia rozvytku prokuratury na 2021-2023 roky. Zatv. nakazom Heneralnoho prokurora vid 16 zhovtnia 2020 r., № 489. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategiya-rozvitku-prokuraturi-na-2021-2023-roki>.
43. Topolevskyi R.B., Fedina N.V. *Teoriia derzhavy i prava: navch. posibnyk*. Lviv: LvDUVS, 2020. 268 s.